

OPERATIIVINEN SOPIMUS 2021

Toimiala: Sivistystoimiala

Palvelualue: Perusopetus

Sopimuksen tarkoitus:

Operatiivinen sopimus on kasvatusta- ja opetuslautakunnan sekä toimialan välinen sopimus perusopetuspalveluista. Operatiivinen sopimus sisältää palvelualueen keskeiset toiminnalliset tavoitteet, tavoitteiden toteutumista kuvaavat mittarit, työvoiman käytön ja laatutavoitteet mittareineen.

1 Lähtökohdat

1.1 Kuvaus toiminnasta

Perusopetus tukee oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuulliseen yhteiskunnan jäsenyyteen. Se luo perustan oppilaan laajan yleissivistyksen muodostumiselle, vahvistaa oppimaan oppimista ja edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen. Perusopetus edistää kulttuurien sekä aatteellisten, maailmankatsomuksellisten ja uskonnollisten perinteiden sekä länsimaisen humanismin perinteen tuntemista ja ymmärtämistä. Elämän, toisten ihmisten ja luonnon kunnioittamisen rinnalla korostetaan ihmisarvon loukkaamattomuutta, ihmisoikeuksien kunnioittamista ja suomalaisen yhteiskunnan demokraattisia arvoja, kuten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Sivistykseen kuuluu myös yhteistyö ja vastuullisuus, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, kasvu hyviin tapoihin sekä kestävä kehityksen edistäminen.

Suomenkielisen perusopetuksen kouluja on 31. Oppilaita tällä hetkellä yhteensä 12457, kansainvälisessä koulussa on lisäksi 246 oppilasta. Palvelualueella toimii kolme yhteistyöaluetta. Perusopetuksen oppilaita noin 12,8 % on vieraskielisiä. Opetettavia äidinkieliä on 27. Noin 13 % oppilasta tarvitsee erityistä tukea opinnoissaan (1673). Erikoisluokilla on oppilaita 1866, mikä on noin 15 % perusopetuksen oppilaita. Turun perusopetuksessa on erikoisluokkatoimintaa mm. kielissä, matematiikassa, liikunnassa, musiikissa ja kuvataiteessa. Ulkokuntalaisia oppilaita on 437 (3,5 %).

1.2 Toimintaympäristön muutostekijät

Turku on vetovoimainen maakuntakeskus ja oppilasmäärä kasvaa tasaisesti. Toimintaympäristön kehitys on ollut kutakuinkin sellaista kuin odotettiin. monikulttuurisuus lisääntyy ja erityisopetus on huomattavan kysyttyä. Muutto-oppilaiden tuen tarpeet aiheuttavat useamman pienryhmän perustamisen vuosittain. Tällä hetkellä 5-6 uutta pienryhmää. Samoin oppilasmäärän kasvulla on yleisopetuksen ryhmissä samansuuntaisia vaikutuksia, kun kaikki tulijat eivät mahdu ennestään olemassa oleviin oppilasryhmiin.

Sivistystoimiala on hankkinut uudet päätelaitteet vuosiluokille 4 ja 7. Laitteet tulivat oppilaille henkilökohtaisiksi kolmen vuoden käyttöajalla. Kaikilla 4.-9.-luokkalaisilla on nyt päätelaite. Henkilökunnan kouluttaminen ja tutorointi jatkuvat. Vuosittaiset laitetäydennykset jatkuvat tämän kolmivuotisen ensihankintavaiheen jälkeenkin, mutta matalammalla profiililla ja hieman harvennetulla syklillä.

Pandemian aiheuttaman pakkoharjoituksen myötä valmiudet etäopetukseen ovat nyt kohtalaiset. Tietohallinto ja TOP-keskus valmistelevat etäopetuksen konseptimallia, jolla on tarkoitus yhdenmukaistaa etäopetuksen toimintatapoja ja välineitä myös tulevia, kasvavia etäopetustarpeita silmällä pitäen. Samoin koulutukset tälläkin teemalla jatkuvat vilkkaina.

Sivistystoimiala huolehtii osaltaan koulutustakuun toteuttamisesta siten, että kaikille opinhaluisille voidaan tarjota opiskelupaikka.

Oppilasmäärän kehitys perusopetuksessa: Oppilasmäärän kasvu vuodesta 2019 vuoteen 2020 on viime vuosien tasolla ja myös viimeisimmän ennusteen mukaan noin 250 oppilasta.

1.3 Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet

Perusopetuksen yhteisiksi kehittämissuunniksi on asetettu **hyvinvointi sekä osaaminen ja kilpailukyky** kaupunkistrategian mukaisesti. Myös oppimisen digitalisaatiota edistetään henkilökunnan henkilökuntakoulutuksen, -tutoroinnin ja laitehankintojen kautta edelleen.

Pandemian aiheuttamiin vaikutuksiin oppimisessa kiinnitetään huomiota kansallisen erillisrahoituksen avulla järjestettävien tukitoimien.

Oppilaiden koulupoissaoloihin puuttumiseen, koulukiusaamisen ehkäisemiseen sekä mielen hyvinvoinnin tukemiseen suunnataan koulutusta.

Terveysten edistämisen yhtenä osana jatketaan eli Liikkuva koulu -toimintamallia yhdessä vapaa-aikatoimialan kanssa.

Lisäksi kehitetään mahdollisuuksien mukaan oppilaitosten kalustamista uusien oppimisympäristöjen ja paremman ergonomian saavuttamiseksi.

Vanhemmuuden tukeminen on sivistystoimialan perustoimintaa kaikilla palvelualueilla.

1.4 Palvelujen tarvetta kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluku	2018	2019	2020 en-nuste	2021 en-nuste	2022 en-nuste	2023 en-nuste	2024 en-nuste
Turkulaisten 7-15 -vuotiaiden määrä	14 086	14 345	14 504	14 670	14 763	14 794	14 795
- suomenkielisten 7-15 –vuotiaiden määrä (31.12.) *	10 895	10 967	10 962	10 923	10 870	10 779	10 729
- ruotsinkielisten 7-15 –vuotiaiden määrä (31.12.) *	918	947	954	979	1 002	1 014	983
- muunkielisten 7-15 -vuotiaiden määrä (31.12.) *	2 273	2 431	2 588	2 768	2 891	3 001	3 083

*Lähde: Turun kaupungin väestöennusteet 2020 – 2051 koko väestölle, ruotsinkieliselle väestölle ja muunkieliselle väestölle (15.5.20). Määrät suomenkieliselle väestölle on saatu vähentämällä koko väestön määrästä ruotsinkielisten ja muunkielisten määrät. http://tkupbi.adturku.fi/reports/powerbi/Johdon%20raportointi/v%C3%A4est%C3%B6ennuste_2020?rs:embed=true

2 Toiminnalliset tavoitteet

2.1 Tavoitteelliset tunnusluvut

Tunnusluku	Tyyppi	TOT 2018	TOT 2019	TA 2020	Arvio TOT 2020	TA 2021	Seurantaväli
Perusopetuksen nettokustannukset oppilasta kohden, € (sisältäen myös vammaisopetuksen ja sairaalaopetuksen)		8608	8648	8307	8299	8475	1 v.

Tunnusluvun tyyppi: V= Volyyymi; L/V=Laatu/vaikuttavuus; S/P=Saataavuus/peittävyys; T/T=Tuottavuus/taloudellisuus

2.2 Operatiiviset tavoitteet

Strategisen sopimuksen tavoite (viite)	Strategisen linjauksen tunnus/ alatavoite	Palvelualueen tavoite	TA 2021 mittari	Mittarin seuranta- väli	Vastuuyksikkö
Hyvinvointi	<p>2.1.1 Luodaan puitteet hyvinvoinnille laaja-alaisella yhteistyöllä</p> <p>2.1.2 Lisätään tuottavuutta tekemällä ehkäisevästä työstä kaiken toiminnan kivijalka</p>	<ul style="list-style-type: none"> Tuen kehittäminen: tuen kaikkien tasojen kattava käyttö Päätösprosessin toimivuus Työhyvinvoinnin prosessien tehostettu lanseeraus ja tiedottaminen Henkilöstön kouluttaminen haastavia tilanteita varten, Mapa Oppilaiden ja henkilöstön hyvinvointia tukevat koulutuskokonaisuudet harrasteikkunan käyttöönotto pilotoidaan yläkouluissa Koulujen omat hyvinvointitavoitteet <p>Tavoitteita esittävät hankkeet ja projektit:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liikkuvan koulun vakiinnuttamien perusopetuksen toiminnaksi Prokoulu Silta Esi- ja alkuopetuksen yhteistyöpilotti. 	<ul style="list-style-type: none"> tuen kahden ensimmäisen portaan käyttö tehostuu ja erityisen tuen tarve vähenee sairaspoissaolojen väheneminen toteutunut/ei toteutunut toteutunut/ei toteutunut tulokset analysoidaan kyselyllä koulujen omat mittarit 		<p>Perusopetus</p> <p>Perusopetus ja HR</p> <p>Perusopetus ja HR</p> <p>Perusopetus</p>
Osaaminen ja kilpailukyky	<p>3.1 Yrittävä ja osaava Turku</p> <p>2.2.8 Tulevaisuuden osaamispääosaamispääoma turvataan järjestämällä jatkossakin korkeatasoista yleissivistävää ja ammatillista koulutusta terveellisissä tiloissa</p> <p>2.2.1 Henkilöstön osaaminen pidetään kehityksen kärjessä systemaattisella osaamisen johtamisella ja laajaan verkostoitumiseen kannustamalla</p>	<ul style="list-style-type: none"> Perusopetuksen digitalisaatio, henkilöstökoulutus ja tutortoiminta Etäopetuskäytänteiden yhdenmukaistaminen ja konseptointi Kieliohjelman uudistaminen, toimeenpano ja toteutus Johtamisen tuki: koulutus ja mentorointi 	<ul style="list-style-type: none"> Laitekanta kattavasti hyötykäytössä toteutunut/ei toteutunut toteutunut/ei toteutunut toteutunut/ei toteutunut 		<p>TOP -keskus</p> <p>Perusopetus ja HR</p> <p>Perusopetus</p>

	3.2.3 Digitaalisia palveluja kehitetään laajalla ja avoimella yhteistyöllä	<ul style="list-style-type: none"> • Koulun omat tavoitteet osaamiseen ja kilpailukykyyn liittyen Tavoitteita edistävät hankkeet ja projektit: <ul style="list-style-type: none"> • STEaM • Kielivirta • Kielitietoisesti koulussa 	<ul style="list-style-type: none"> • koulujen omat mittarit 		
Lisätietoja:					

2.3 Projektit

Projekti	Nykyinen vaihe	Budjetti	Tuotostavoite	Alku	Loppu	Strategiakytös
Kerhohanke 2019	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	185 715 €	Hankerahoitus mahdollistaa monipuolisen kerhotoiminnan järjestämisen Turun perusopetuksessa. Kerhotunteja kohdennetaan painotetusti kouluihin: - joissa on paljon maahanmuuttajataustaisia oppilaita (edistään integraatiota, yhteisöllisyyttä ja kielitaitoa), - jotka sijaitsevat etäällä keskustan tarjoamista palveluista, jolloin oppilaat voivat harrastaa omassa koulussaan (harrastaminen kasvaa) ja - joissa on yläkouluikäisiä oppilaita (yläkouluikäiset nuoret saavat mahdollisuuden viettää vapaa-aikaansa tavoilla, jotka tukevat terveitä elämäntapoja).	5.3.2019	30.6.2021	2.3.1 Tuetaan aktiivista elämäntapaa luomalla edellytyksiä omatoimiselle aktiivisuudelle
Kerhohanke 2020: Koulujen kerhotoiminnan tukeminen ja kehittäminen	V2 Toteuttamiskelpoisuuden arviointi (Valmisteluvaihe)	200 000 €	Hankerahoitus mahdollistaa monipuolisen kerhotoiminnan järjestämisen Turun perusopetuksessa. Hanke tekee yhteistyötä muiden koulujen kerhotoiminnasta vastaavien hankkeiden kanssa mahdollistaen monipuolisen kerhotarjonnan oppilaille. Kerhotunteja kohdennetaan alueille, joissa on tarjolla vähän harrastetoimintaa lapsille ja nuorille. Kerhotoimintaa suunnataan erityisesti vähän harrastaville lapsille ja nuorille (erityisesti yläkouluikäiset). Kerhotoimintaa kohdennetaan tukemaan oppilaiden hyvinvointia. Tavoitteena, että koululainen löytää itselleen mieluisan harrastuksen.			2.3.1 Tuetaan aktiivista elämäntapaa luomalla edellytyksiä omatoimiselle aktiivisuudelle
Kielitutorit kouluissa	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	25 000 €	Projektissa toimii kuusi alueellista kielitutoria (suomenkielillä puolella eteläinen, itäinen, pohjoinen ja	5.3.2019	31.7.2021	2.2.1 Henkilöstön osaaminen pidetään kehityk-

Projekti	Nykyinen vaihe	Budjetti	Tuotostavoite	Alku	Loppu	Strategiakytös
			läntinen sekä erityisopetuksen kielitutor ja ruotsinkielisen palvelualueen tutor). Opettajille järjestetään täydennyskoulutusta ja rakennetaan alueellista osaamisverkostoa. Tutoropettajille varataan resursseja niin, että he voivat käydä kussakin 1.8.2019 aloittavassa 1.-luokassa neljän tunnin työpanoksella. Kouluille varataan myös resursseja sisäiseen kielitutorikokeiluun (yhteisopettajuus). Kielitutorit koulutautuvat myös itse mm. valtakunnallisissa seminaareissa. Projektille palkataan koordinaattori 10 vvh ja hänelle projektiapulainen (200 työtuntia).			sen kärjessä systemaattisella osaamisen johtamisella ja laajaan verkostoitumiseen kannustamalla
Kielivirta 4 - Kaksikielisen opetuksen laajentaminen 2020	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	50 000 €	Projektissa kehitetään ja laajennetaan kaksikielisen opetuksen verkoston toimintaa yhteisiä koulutuksia ja verkostoitumispäiviä toteuttamalla. Projektissa kehitetään ja kokeillaan uusia kaksikielisen opetuksen käytänteitä ja mm. robotiikkaa ja digitaalisia pelejä hyödyntäviä opetusmenetelmiä. Kehitämme uuden Turun kieliagentit -toimintamallin perusopetukseen. Kieliluokkakoulujen oppilaat osallistetaan toimintamalliin järjestämällä jokaisessa kieliluokkakoulussa Kieliagenttikoulutus. Tavoitteena on, että Kieliagentteina toimivat oppilaat voivat jatkossa toimia ikään kuin matkoppaina vieraille ja kertoa kaksikielisen opetuksen tärkeydestä oppilaille, huoltajille, päättäjille ja sivistystoimialan hallinnon kansallisille ja kansainvälisille vieraille. Kieliluokkia voidaan markkinoida kieliagenttien avulla ja turvata näin kieliluokkien jatkumo. Turku järjestää yhdessä Turun normaalikoulun kanssa valtakunnallisen kaksikielisen seminaarin, jossa opetushenkilöstöä koulutetaan ja he pääsevät verkoistoitumaan. Tapahtuma on tarkoitettu myös kielikylpyopettajille. Yhteistyötä esiopetuksen kanssa vahvistetaan. Huoltajia informoidaan kaksikielisen- ja A1-kielen opetuksen eroista ja molempien tarpeellisuudesta.		31.12.2021	2.2 Osaava ja oppiva turkulainen
Pois poikkeusoloista: esi- ja perusopetus	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	4 237 895 €	Toimenpiteet: Varhaiskasvatus:- tukitoimien tehostaminen varhaiskasvatuksen erityisopetuksen resursseja lisäämällä- digitoimintakulttuurin edistäminen digitorien avulla- perheiden kanssa tehtävän yhteistyön	17.6.2020	31.7.2021	2.2.2 Turun seudulla monipuoliset sivistyspalvelut saadaan esteettömästi kaikkien ulottuville hyödyntämällä uuden

Projekti	Nykyinen vaihe	Budjetti	Tuotostavoite	Alku	Loppu	Strategiakytös
			tehostaminen kuraattorien/sosionomien työpanoksella- moniammatillisen yhteistyön tehostaminen (toimintaterapeutin palkkaaminen)Esi- ja perusopetus:- tukitoimien, etenkin tukiovetuksen ja erityisopetuksen lisääminen etenkin erityisopettajaresursseja mutta myös ohjaajia lisäämällä- S2-opetuksen tehostaminen ja lisääminen niille vieraskielisille oppilaille, joille poikkeusolot ovat aiheuttaneet osaamisuutteita- valmistavan opetuksen tuki niille oppilaille, joiden valtiosuusrahoitus on päättynyt ja joiden taidot eivät poikkeusolojen vuoksi riitä perusopetukseen siirtymiseen- oppilaanohjauksen ja oppilashuollon palvelujen lisääminen ja tehostaminen			teknologian tarjoamia mahdollisuuksia ja alueellista yhteistyötä
Tasa-arvohaku 2020	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	2 000 000 €	Projektin kautta saatu avustus jaetaan kouluille indikaattoreiden mukaisesti (30–54-vuotiaiden vain perusasteen suorittaneiden osuus ikäluokasta, työttömyysaste, vieraskielisen väestön osuus). Suomenkielinen perusopetus suosittelee vahvasti, että tänä vuonna avustusta haetaan myös laaja-alaisten erityisopettajien palkkaamiseen. Lisäksi avustuksella voidaan mahdollistaa ryhmien jakaminen, jakotunnit sekä tarvittaessa koulunkäynninohjaajien palkkaaminen.	18.6.2020	31.12.2021	2.2.2 Turun seudulla monipuoliset sivistyspalvelut saadaan esteettömästi kaikkien ulottuville hyödyntämällä uuden teknologian tarjoamia mahdollisuuksia ja alueellista yhteistyötä
Teemme tulevaisuuden tekijöitä - peruskoulu on parasta	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	87 660 €	Turku on projektissa osatoteuttajana. Kukin verkostossa oleva kaupunki palkkaa viestintäasiantuntijan. Kaupungit sopivat yhdessä viestinnän kärjistä, joita erityisesti lv 2020-21 nostetaan esille samanaikaisesti käyttäen monia kanavia. Viestintäkampanjan kärkiteemoja ovat muuttuva peruskoulu, kaikkien koulu ja tulevaisuuden tekijät. Näistä kaikkien koulu on lv 2020-21 Turun kärkiteema.Viestintäkampanjan lisäksi koulujen ja sivistystoimen viestinnän välille luodaan yhteinen viestintäverkosto. Opettajille tarjotaan myös viestintäkoulutuksia sekä luodaan viestinnän työkalupakki. Kohderyhminä ovat huoltajat, media ja koulutusalan päättäjät ja vaikuttajat. Painotuksen ja sitä kautta Turun perusopetuksen vision ja imagon tarkempi määrittely on myös projektin eräänlainen tuotos.	9.12.2019	31.8.2021	2.2 Osaava ja oppiva turkulainen
Yhteensä:						6 786 270 €

3 Taloudelliset tavoitteet

3.1 Määrärahat

SAP-taulukko

4 Resurssien käyttö

4.1 Työvoiman käyttö

SAP-taulukko

5 Henkilöstön hyvinvointi ja työelämän laatu

5.1 Kaupungin yhteiset tavoitteet

Henkilöstöohjelman painopistealue	Toimialan tavoite TA 2021	Palvelualueen tavoite TA 2021
Työyhteisötaidot tukevat tavoitteiden saavuttamista	Yksiköiden työilmapiirin parantaminen erityisesti heikoimpien tulosten osalta (ei alle 3)	Työilmapiirin parantaminen yksiköissä (ei alle 3)
Työ on terveellistä ja turvallista - henkisesti ja fyysisesti	Koetun asiakasväkivallan vähentäminen	Puututaan koettuun asiakasväkivaltaan, opettajia koulutetaan haastavien oppilaiden kohtaamiseen (esim. mapa-koulutus)
Perustehtävä on mielekäs ja merkityksellinen	Yksiköiden työilmapiirin parantaminen erityisesti heikoimpien tulosten osalta (ei alle 4,5)	Kiinnitetään huomiota yksiköiden työilmapiiriin, tuetaan henkilöstön osallisuutta työilmapiirin kehittämisessä esim. tyhy-toiminnan ja koulutuksien kautta
Osaamisen turvaaminen muutoksessa	Laaja hakijajoukko avoimeksi tuleviin työtehtäviin	Laaja hakijajoukko avoimeksi tuleviin työtehtäviin
Toimintakyvyn ja tavoitteellisuuden säilyttäminen muutoksessa	Muutoksista tiedottaminen hyvissä ajoin etukäteen	Muutoksista tiedotetaan hyvissä ajoin etukäteen
Uudistumiskyky	Osallistava toiminnan kehittäminen	Henkilöstön osallistamista kehitetään
Päätöksenteko ja johtaminen koetaan oikeudenmukaiseksi	Täydennyskoulutuksen järjestäminen	Täydennyskoulutuksen järjestäminen
Laadukas esimiestyö	Toimialan lähijohtajien ja lähijohtajiksi aikovien perus- ja täydennyskoulutuksen lisääminen	Lähijohtajien ja lähijohtajiksi aikovien perus- ja täydennyskoulutuksen lisääminen
Yhteistoiminta ja osallistaminen	Avoin ja osallistava keskustelu toimialan ja sen osien kehittämisen suunnista	Avoin ja osallistava keskustelu palvelualueen kehittämisen suunnista

5.2 Toimialoittain/palvelualueittain seurattavat

Kunta 10- mittarit	TOT 2019	TOT 2020 (Kunta10-kysely toteutetaan 2020, tulokset käytettävissä 2021)	TA 2021
Työnantajan suositteleminen (suosittelee %)	80	-	80
Päätöksenteon oikeudenmukaisuus	3,5	-	3,8
Kehityskeskustelujen käyminen (kyllä %)	90	-	90
Työpaikan ilmapiiri	4,0	-	4,0
Lisätietoja: Kunta 10 -kysely tehdään parillisina vuosina, tulokset käytettävissä seuraavana vuonna			